

Značilnosti produkcije

- Produkcija se odvija v podjetjih
- Poslovne funkcije v podjetju:
  - Nabava
  - Produkcija
  - Prodaja
  - Financiranje

Poslovne funkcije

Planiranje	Proizvodno	Struktura
produkcije	Tehnično	Razvoj
	Ekonomsko	kalkulacije
Priprava	Tehnološka	normiranje
produkcije	Operativna	dokumentacija
Izvajanje	Izdelava	Ročna, strojna
produkcije	Vzdrževanje	Tekoče, inv.
Kontrola	tehnična	Kakovost, izmet
produkcije	ekonomska	stroški

Industrijska produkcija

- Velik obseg
- Produkcija za trg
- Delitev dela
- Uporaba strojev

Produkcija glede na čas

- Občasna
  - Manjše količine
  - Znani kupci
  - Univerzalni stroji
  - Kvalificirani delavci
  - Visoki stroški na enoto
- Tekoča
  - Velike količine
  - Neznani kupci
  - Specializirani stroji
  - Nekvalificirani delavci
  - Nizki stroški na enoto

Produkcija glede na količino

- Posamična
  - En kos (po naročilu) primer: pravna storitev, unikatn avečerna obleka
  - Nizka produktivnost
- Rigidna masovna
  - Posamezne serije standardiziranih izdelkov
  - Primer: hamburger, kavbojke
  - Zniževanje stroškov po enoti
- Fleksibilna masovna
  - Veliko število diverzificiranih izdelkov
  - Primer. Tipi avtomobilov, konfekcijske obleke
  - Visoka specializacija
  - Nizki stroški po enoti
- Procesna
  - Neprekinjen tok outputa
  - Primer: rafinerija nafte, PVC folija, tkanina
  - Visoka specializacija
  - Nizki stroški po enoti

Teorija produkcije

- Produksijska funkcija

$Q = f(\text{delo, zemlja, kapital})$

$Q = f(\text{delo, predmeti dela, delovna sredstva})$

Produksijski faktorji

- Delovna sredstva: Sredstva, s katerimi delavec preoblikuje predmete dela v proizvode
- Predmeti dela: surovine ali polizdelki, ki jih delavec s pomočjo deovnih sredstev preoblikuje v proizvode
- Proizvod: vsaka stvar, ki zadovoljuje človekovo potrebo

Delovna sredstva

- Postopna fizična obraba
- Postopno prenašanje vrednosti na proizvode (ekonomska obraba)
- Tekoče in investicijsko vzdrževanje
- Zastarevanje
- Zamenjava
- Investicije

Spremenljivke stanja

- Delovna sredstva
- Predmeti dela
- Zaposleni

Amortizacija delovnih sredstev

- Nabavna vrednost
- Življenjska doba
- Način amortiziranja
  - Časovno
  - Funkcionalno

Delovna sredstva

- Kapaciteta
  - Maksimalna (vgrajena)
  - Optimalna (ekonomska)
  - Minimalna

Zaposleni

- Število
- Struktura
  - Starostna
  - Po spolu
  - izobrazbena
- Izkoriščenost
  - Izmensko delo
  - Odsotnost; dopusti, bolniška odsotnost, izobraževanje
- Stroški
  - Plače
  - Prevoz, prehrana

Značilnosti proizvodnje

- Proizvodnja se odvija v podjetjih
- Poslovne funkcije v podjetju:
  - Nabava
  - Proizvodnja
  - Prodaja
  - Financiranje

Podjetje

- Razlogi za ustanavljanje
  - Ekonomija množične proizvodnje
  - Zbiranje virov
  - Upravljanje procesov

Poslovne organizacije

- Samostojni podjetnik (en lastnik)
  - s.p.
  - d.o.o.
- Partnersko podjetje
  - Neomejena odgovornost
- Korporacija (veliko lastnikov)
  - d.d.

Korporacija (delniška družba)

- Lastniki korporacije so lastniki delnic
  - Skupščina delničarjev izvoli nadzorni svet
    - Razpršenost in nemoč malih delničarjev
    - Kontrolni paket delnic
  - Nadzorni svet izvoli upravo
  - Uprava vodi korporacijo
  - Principal : agent (problem agenta)

Proizvodna funkcija

- Kaže največjo količino outputa ki ga je mogoče proizvesti z dano količino inputov
- Opredeljena je za dano raven inženirskega znanja

Proizvodna funkcija

- Celotni proizvod se povečuje, če povečamo količino variabilnega proizvodnega faktorja (npr. dela)

Proizvodna funkcija

- Mejni proizvod je dodaten output (proizvod) ki ga doda ena dodatna enota variabilnega proizvodnega faktorja (npr. dela), če ohranimo nespremenjen obseg ostalih proizvodnih faktorjev
- Mejni proizvod dodatne enote inputa pada

Proizvodna funkcija

- Povprečni proizvod izračunamo kot

Celotni output / število enot inputa

Zakon padajočih donosov

- “Ko dodajamo dodatne enote enega inputa (ob nespremenjenem obsegu drugih inputov) dodatni output vedno počasneje narašča”
- ali
- “mejni proizvod dodatne enote inputa pada”

Padajoči donosi v kmetijstvu

- Omejena količina zemlje
- Delo kot variabilen proizvodni faktor

Padajoči donosi v kmetijstvu

- Dodatno zaposlovanje (poceni) delovne sile povzroči:
  - Visok pridelek na hektar
  - Nizek pridelek na delavca

Padajoči donosi v kmetijstvu

- Thomas Robert Malthus; Esej o načelu populacije (1798)
  - Prebivalstvo se v vsaki generaciji podvoji (narašča po geometrijskem zaporedju)
  - Proizvodnja hrane narašča po aritmetičnem zaporedju
- Kritika
  - tehnični napredek (industrijska revolucija)
  - Upadanje rasti prebivalstva

Padajoči donosi : Donosi obsega

- Dva koncepta
- Padajoči donosi ob omejenem fiksnem proizvodnem faktorju (npr. zemlja)
- Donosi obsega ob naraščanju uporabe vseh proizvodnih faktorjev

Donosi obsega

- Povečanje vseh inputov poveča output:
  - konstantni donosi obsega
  - naraščajoči donosi obsega
  - padajoči donosi obsega

Minimalni obseg učinkovite proizvodnje

- 1.000.000 TV ekranov
- 300.000 avtomobilov
- 100.000 konfekcijskih oblek

- Avtoservis
- Kemična čistilnica
- Frizerski salon
- Modna oblikovalka

Teorija proizvodnje

- Tabelarna slika proizvodne funkcije

Teorija proizvodnje

- Krivulja enakega proizvoda
- Krivulja enakih stroškov

Pogoj najnižjih stroškov

- Grafična rešitev

Pogoj za najnižje stroške

Razmerje mejnih proizvodov dveh inputov mora biti enako razmerju cen obeh inputov

Razmerje med mejnim proizvodom dela in ceno dela mora biti enako razmerju med mejnim proizvodom zemlje in ceno zemlje